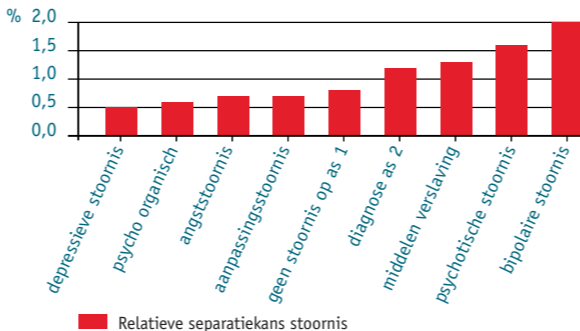

Ontwikkeling afname separatie na startjaar

Argus is niet alleen een middel om gegevens over het aantal vrijheidsbeperkende interventies te vertalen in bruikbare beleids- of stuurinformatie. De trendoverzichten van het Casusregister houden de zorgverleners ook een spiegel voor, waardoor zij bewust op zoek gaan naar alternatieven voor separatie. Uit de registraties blijkt dat de grootste winst in afname (25 tot 30%) wordt bereikt tijdens het derde jaar na invoering van de Argusregistratie.

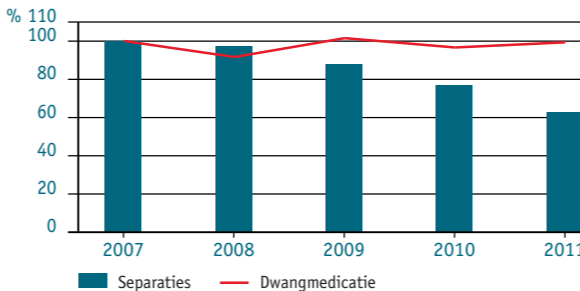
Aandeel verschilt per stoornis

De kans om geconfronteerd te worden met vrijheidsbeperkende interventies verschilt per stoornis. Cliënten met een bipolaire stoornis hebben tweemaal zoveel kans om gesepareerd te worden dan gemiddeld. Cliënten met een depressie daarentegen de helft. Cliënten met een psychotische stoornis nemen bijna de helft (45%) van alle separaties voor hun rekening (niet zichtbaar in deze grafiek).

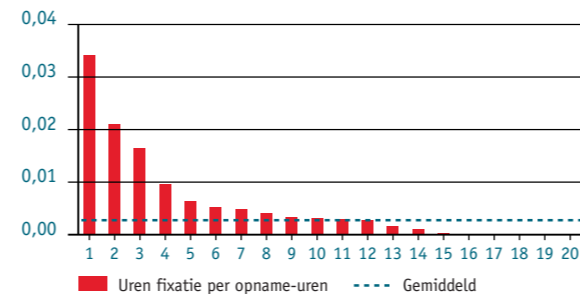
Substitutie

Aanvankelijk bestond de vrees dat het terugdringen van separeren gepaard zou gaan met een toename van andere dwangtoepassingen, met name dwangmedicatie. Dit blijkt ongegrond. De grafiek laat zien dat het gebruik van dwangmedicatie in de periode van 2007 tot 2011 nagenoeg gelijk is gebleven.

Fixatie blijft aandachtspunt

Instellingen die deelnemen aan het Casusregister variëren bijzonder veel in de mate waarin fixatie wordt toegepast. Sommige instellingen fixeren geheel niet, terwijl anderen dit middel nog regelmatig toepassen. De IGZ heeft al in 2002 bepaalde vormen van fixeren, zoals het gebruik van beddekken en Zweedse banden getypeerd als 'gevaarlijk en risicovol'.

ARGUS

Separeren in perspectief

ARGUS

Hoe vaak worden in de Nederlandse geestelijke gezondheidszorg (ggz) vrijheidsbeperkende interventies toegepast? En welke duur hebben ze? Deze vragen kunnen steeds preciezer worden beantwoord dankzij Argus. Met deze gegevensset vindt landelijk op een eenduidige manier de registratie plaats van de meest toegepaste vormen van vrijheidsbeperkende interventies: diverse vormen van insluiting, fixatie en de gedwongen toediening van medicatie, vocht en/of voeding; en dat ongeacht de juridische status van de cliënt.

Argus is ontstaan vanuit een samenwerking tussen het veld - de leden GGZ Nederland -, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, wetenschappers en GGZ Nederland. Aanleiding was de toenemende maatschappelijke behoefte aan informatie over de aard, omvang en duur van vrijheidsbeperkende interventies in Nederland, met name van het aantal separaties.

CASUSREGISTER

De Argus-gegevens worden op de werkvloer geregistreerd door zorgverleners. Daarna worden ze verzameld en verwerkt tot landelijke benchmarkrapportages door het Casusregister, een samenwerkingsverband van het VUmc, ErasmusMC, Altrecht Aventurijn en GGNet.

De gevalideerde gegevens worden vervolgens weer teruggekoppeld aan alle ggz-instellingen met een verhaal bij de cijfers. Zo kunnen bestuurders en zorgverleners op instellings- en afdelingsniveau zien hoe vaak en hoe lang er bij hen in verhouding dwang wordt toegepast. Dat is belangrijke stuurinformatie voor het verder terugdringen van het aantal vrijheidsbeperkende interventies.

Tussen 2006 en 2012 bracht het Casusregister vijf jaarrapporten en zestien wetenschappelijke publicaties uit.

Deelname ggz-instellingen, PAAZen en PUK'en aan Casusregister

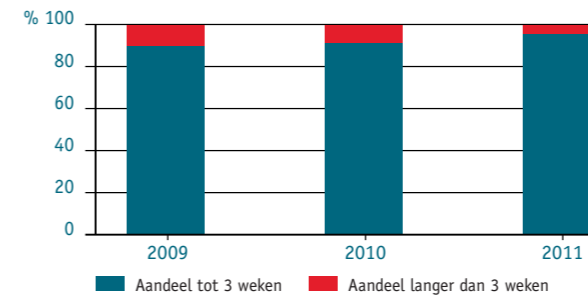
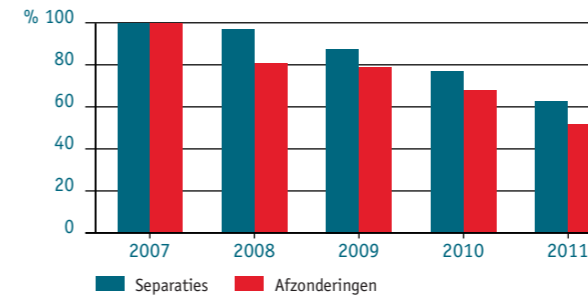
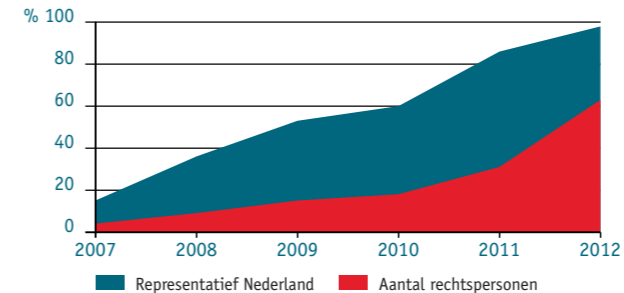
Drie jaar na de start van Argus (2009) bevatte het Casusregister ruim de helft van alle vrijheidsbeperkende interventies in Nederland. Nu – in 2012 – is de representativiteit bijna 100%. Dit komt mede doordat ggz-instelling inmiddels wettelijk verplicht zijn in Argus te registreren.

Geïndexeerde trends in separeren en afzonderingen

Sinds 2006 stellen ggz-instellingen alles in het werk om het aantal separaties met 10% per jaar terug te dringen. Een ambitieuze doelstelling, die tegen de stroom in ging van een aantal ontwikkelingen zoals meer gedwongen opnames, afnemende tolerantie ten aanzien van onaangepast gedrag en een uitbreiding van bedden.

Cultuurverandering

Uit de Argus-gegevens blijkt dat een groot deel van de ggz-instellingen de streefnorm haalde. Het aantal separaties neemt gestaag af, net als de duur daarvan. Het aandeel van langdurige separaties (minimaal 84 uur per week, 3 weken of meer aaneengesloten) is de afgelopen jaren zelfs sterk afgenomen. Deze daling is niet gepaard gegaan met de insluiting van cliënten in andere ruimtes, en evenmin met een stijging van dwangmedicatie of fixatie. Dit duidt erop dat er binnen de ggz een verandering in behandelcultuur gaande is.

COLOFON

Teksten:

Wybo Vons Journalistieke Producties BV, Hilversum

Vormgeving:

o2 concept + graphic design, Utrecht

Eindredactie:

Eddy Faber, Hamp Harmsen, Tessa Koster

Druk:

Drukkerij Damen, Werkendam

Publicatienummer:

2012-385

GGZ Nederland
Piet Mondriaanlaan 50/52
3812 GV Amersfoort
(033) 460 89 00
www.ggz nederland.nl
info@ggz nederland.nl